

ДО
МАРТИН ШВЕХЛАК
Главен изпълнителен директор на bTV

КОПИЕ ДО:

ГЕОРГИ ТОШЕВ
Продуцент и творчески директор - "Преди обед"

ХРИСТО ХАДЖИТАНЕВ
Директор "Програма"

АНТОН ХЕКИМЯН
Директор "Новини, актуални предавания и спорт"

Настоящото писмо е подготвено от група граждани, силно притеснени от лъжливите твърдения, представени от екипа на предаването „Преди обед”, излъчено на 12.02.2021 - [връзка](#) [1]. В него бяха засегнати няколко теми, на които искаме да ви обърнем специално внимание. Наше мнение е, че някои от изказванията на водещите биха допринесли за повишаване на расизма и нетолерантността към ЛГБТИ+ хората в обществото. Предоставяме ви тук основна информация, необходима за обучението на екипа ви по тези така важни въпроси.

Тема 1: Нововъведените правила в болницата в Съсекс, Обединено Кралство (8:00).

Цитат на водещия г-н Кадиев (7:45):

*“Можем ли да говорим за един случай в Съсекс, Великобритания, който е малко особен? В Университетската болница в Съсекс въвеждат нова политика и са казали на акушерките, че вече не могат да използват думите “майка”, “кърмене” и “майчинство” в защита на транс хората **и това е официално в тази болница.***

Вече ще се заместят “майка”, “кърмене” и “кърма” и могат да се използват например “човешко мляко” или “мляко от хранеща майка или родител”

*Сега се намираме в телевизия и сме в демократична държава. **Няма да се изразявам крайно, за да не си загубя работата**, защото ще остана само по мълет, но аз съм крайно несъгласен с това.*

Как те променят лексиката на едно човечество в името на това да обслужваме едни хора, които са решили, че ще правят карнавал у тях?”

Цитат на водещия г-н Кадиев (11:40):

“Тези трансджендър хора непрекъснато мислят как да си правят операции, как да се обличат и как да се гримират и да ни го набиват това в лицето и да ни казват ние сме различни и ние сме такава. Ние ходим ли така по улицата и да казваме, че сме хетеро?”

В Обединеното кралство законово са уредени правата на еднополовите двойки; също така, здравните услуги за транссексуални хора се поема от тамошния еквивалент на НЗОК. Гореспоменатите имат ясни и конкретни права, включително на брак и родителство. В английското общество е социално прието наличието на интерсекс и небинарни хора.

Поради тази причина ръководството на болницата е обновило правилата за **официална вътрешна комуникация, която е адитивна, т.е. тя разширява текущо използвания речник, а не го заменя.**

Грешката, направена от водещите ви, е свидетелство за липса на информираност по въпроса, представяйки го по грешен, целенасочено негативен и подвеждащ начин на зрителите.

„В Съсекс [...] е забранено на акушерките да казват думите „майка“, „кърма“ и „майчино мляко“.” (Цитат на водещия (12:40))

Забележете, че в изявлението на болницата в Съсекс не е упоменато нищо относно промяна при разговори на медицинския персонал с пациентите: майките продължават да са майки, бащите продължават да са бащи, кърмата продължава да си е кърма.

Променят се вътрешните формуляри, които вече ще използват неутрални медицински термини, съобразени с действащото законодателство.

Според официалното изявление на болницата в Съсекс, целта е да бъде променено по приобщаващ начин отношението към ЛГБТИ+ двойки, като се избягват както неловките в личен план, така и евентуално законово-нарушаващите ситуации. Например, при раждане в семейство на гей родители, персоналят е инструктиран как да се отнася към тях, така че да не се изпадне в положение, в което да се задава въпрос като „кой/коя от вас да запишем като майка/баща“.

Може да използвате [тази статия на BBC](#) [2] за да се запознаете с истинските, проверени факти относно нововъведението в болницата.

Тема 2: Поетите, които не са от бялата „раса”

Цитат на водещия г-н Кадиев (10:50):

Ама, ние нямаме нищо против, ама да кажем той афроамериканецът или азиатецът, като не може горкият да направи филм, аджеба защо трябва да се бута да прави филм?

Има хора, които могат да правят филми и те са просто... така се случило. С друг цвят на кожата. То не е защото ние искаме. Ти чувал ли си за афроамерикански поет от висша... от световна величина?"

Като отговор на въпроса на водещия г-н Кадиев, предлагаме неизчерпателен списък с великолепни образци на световната литература от авторите, изброени по-долу. Изредените са поети от африкански произход, родени и творили както в САЩ, така и по света:

Мая Анджелоу (1928 – 2014) – поетеса, носителка на наградата Пулицър, превеждана на български, чете своя поезия на церемонията по встъпването в длъжност на президента Бил Клинтън. Автор на легендарната поема „[Аз пак се вдигам](#)“ [4]

Дерек Уолкът (1930 – 2017) – поет, драматург и писател от Сейнт Лусия, носител на Нобелова награда. Монументалната му поезия е сравнявана като мащаби с „Одисей“ на Джеймс Джойс.

Тони Морисън (1931 – 2019) – писателка, първата чернокожа жена, носителка на Нобелова награда, както и носителка на наградата Пулицър. Превеждана на български.

Уоле Шоинка (1943 –) – нигерийски писател, драматург и поет, първият чернокож носител на Нобелова награда. Превеждан на български.

Джерико Браун (1976 –) – съвременен чернокож поет, открито хомосексуален, носител на наградата Пулицър

Аманда Гормън (1988 –) – чернокожа поетеса, която чете своя поезия на церемонията по встъпването в длъжност на президента Джо Байдън.

Пейо Крачолов Яворов (1878 – 1914) – от друга често маргинализирана група, Яворов е с ромски произход, за което свидетелства А.Ю.Бакалова – [връзка \[8\]](#).

Тема 3: „Новите изисквания в Холивуд“ (10:50).

“И нещо повече - това наречено разнообразие, за което се говори. В Холивуд знаете какво стана вече по новите правила за Оскари и прочие. Трябвало задължително да присъстват хора от различни раси в една продукция, иначе тя нямало да бъде.

Ама, ние нямаме нищо против, ама да кажем той афроамериканецът или азиатецът, като не може горкият да направи филм, аджеба защо трябва да се бута да прави филм?

Има хора, които могат да правят филми и те са просто... така се случило. С друг цвят на кожата. То не е защото ние искаме..."

Изказването на водещия г-н Кадиев е открито расистко, насаждащо мисленето, че само хора с бял цвят на кожата би трябвало да се занимават с филмово изкуство, и че цветнокожи хора нямат мястото или качествата да творят в сферата на киното.

Информацията, представена след това, беше откровено лъжлива; предположението ни е, че водещите имаха предвид предстоящите промени в условията за номинация за Оскар през 2021-а година. Дори в случай на човешка грешка поради незнание - а именно замената на наградите Оскар с районът, познат със сценичните си площадки Холивуд, фактите по въпроса бяха представени некоректно.

Както знаем, американската академия на филмовите изкуства и науки (AMPAS) наскоро въведе определени изисквания за темите и екипите зад филмите, които биха били номинирани за наградите „Оскар“. Тук трябва да отбележим две неща: на първо място, участниците в предаването не обсъждаха истинските правила, а изопачена и невярна тяхна версия; второ, отчетливо беше изразено расистко отношение към хората с азиатски произход.

Новите правила въвеждат изисквания в няколко категории, като за да бъде номиниран филм за наградите Оскар, той трябва да покрива изискванията от поне 2 от посочените категории. Те покриват както теми на филма, така и състав на екипа, който го произвежда и разпространява. Въвеждат се изисквания за участие на групи хора от общности, за които се приема, че са в неравнопоставено положение - жени, ЛГБТИ+ хора, коренни жители (бълг. - индианци), чернокожи и цветнокожи хора.

Правилата са структурирани така, че да не затрудняват и да не нарушават креативния потенциал на филмите. Напълно възможно е да се направи филм, който третира събития като историческа война, например, където в интерес на придържане към фактите актьорите биха били бели мъже (или небинарни хора). В такъв случай филмът не би имал никакъв проблем да бъде номиниран, стига в екипа зад него (примерно: режисьор, сценарист, гардеробиер и пр.) да присъстват представители на тези малцинства, и фирмата-производител да има служители от непривилегированите групи.

Молим да обърнете специално внимание на факта, че *правилата по-горе се отнасят само за филми, които биха имали потенциала и желанието за номинация от AMPAS*. Техните нови условия по никакъв начин не влияят на цялостната продукция на всички филми в САЩ и по света. За да се запознаете с официалните правила на наградите „Оскар“, вижте [връзка \[5\]](#).

Филмите, които уважават принципа на многообразието се радват на огромен успех сред филмовата индустрия и широката публика:

- “Moonlight” – филм, спечелил 3 Оскара, вкл. за най-добър филм, най-добър актьор в поддържаща роля и най-добър сценарий. Филмът печели още сто тридесет и осем награди. Това е филм с чернокож режисьор, третиращ проблемите на чернокожите и ЛГБТИ+ хората, с чернокожи актьор и жени – продуценти.
- “Планината Броукбек” – от режисьор с азиатски произход, филмът третира хомосексуални отношения. Печели Оскар за най-добър филм, режисьор, главен актьор, поддържащ актьор, поддържаща актриса, сценарий, оператор, и звук, както и още седемдесет и две награди.

- "Чудовище", с режисьор – жена, включващ жена в главната роля, третиращ множество теми, сред които секс-труда и живота на ЛГБТИ+ хората. Филмът печели Оскар за главна женска роля, както и още 28 награди.
- "Мълчанието на агнетата" - Джоди Фостър, актрисата в главна роля, е гей. Филмът печели Оскар за най-добър филм, главен актьор, главна актриса и сценарий.

Дори да се усъмним, че за разлика от критиците, широката публика не би приела такива филми, веднага можем да намерим информация, уверяваща ни в обратното. Достатъчен е бърз поглед над боксофис резултатите от филми като „Жената-чудо“, „Капитан Марвъл“ или „Черната пантера“ – продукции с женски или чернокож екип пред и зад камерата. Техният общ боксофис резултат е почти 3,3 милиарда долара. Филми с гей и транс актьори като Езра Милър, Елиът Пейдж, Закари Кинто се радват на огромен успех сред публиката, включително и в България.

Телевизионният шоу формат РуПол Драг Рейс, който има над 20 сезона, 27 награди, включително няколко пъти Еми ([връзка \[6\]](#)) и се радва на многомилionenна публика на много места по света, е още един пример за успешна продукция, създадена от ЛГБТИ+ общността.

Предвид огромната аудитория в България и българската диаспора по света, до която bTV има достъп, заедно с общественото доверие, което ви е гласувано от стотици хиляди ежедневно, вие носите огромна отговорност за начина, по който поднасяте факти и посоката, в която формирате общественото мнение. Фактът, че водещите на „Преди обед“ споделят в ефир подвеждаща, непроверена и тенденциозна информация, която заблуждава зрителите и ги насочва към една негативна позиция спрямо малцинствени групи, намираме за нарушение на подписания от вас Етичен кодекс ([връзка \[7\]](#)). Смятаме, че начина, по който бяха представени цитираните по-горе теми, е не просто непрофесионален, а и насаждащ вредни стереотипи.

Предвид всичко, написано по-горе, настояваме за следното:

1. Екипът на „Преди обед“ да поднесе официално извинение на зрителите си, както и на засегнатите малцинствени групи.
2. След бъдат запознати с фактите от независими източници, водещите да представят отново темата, но вече с правдива информация и неутрален тон.
3. Редакцията да покани представители на ЛГБТИ+ общността и техни застъпници, както и представители на други непривилегирани общности, с които да се обсъдят изложените теми.
4. Да бъде осигурено адекватно обучение на водещите и журналистите в bTV Media Group, за да бъдат те адекватно подготвени за бъдещи разговори на подобни теми.

Ние напълно подкрепяме свободата на словото и свободното изразяване на мнение, дори то да е противоречиво. Това, което сме категорично против, е представянето на грешни

или сериозно изопачени факти като истина, и съответното използване на тези лъжи за настройването на обществото против определени групи хора.

В случай че БТВ не вземе становище по гореописаното и не бъдат изпълнени исканията ни, ние запазваме правото си да подадем сигнали до Комисията за журналистическа етика, Съветът за електронни медии (СЕМ), както и до районен съд, в случай, че се намерят достатъчно доказателства, че изказванията съставляват дискриминация по смисъла на Закона за защита от дискриминацията.

Тъй като темата е комплексна и засяга както международното, така и българското право, ние разбираме, че може да нямате готови решения относно адресирането ѝ.

Позволяваме си да ви насочим към ресурсите на платформата Workitout (<https://workitout.bg>) - организация на български фирми, чиято цел е да направят работното място инклузивно. Също така, юристите от организацията „Действие“ (<https://www.deystvie.org>) могат да ви съдействат с правните рамки, действащи в различните юрисдикции. Редакциите на Out.bg (<https://out.bg>) или на Genderland (<http://genderl.land>) също могат да съдействат по консултиране по ЛГБТИ+ темите по инклузивен, уважителен и информативен начин. Ние считаме, че тези организации са надеждни партньори, които могат да ви помогнат да изградите по-качествен подход при обсъждането на такъв тип теми.

Оставаме на ваше разположение за допълнителна информация.

Лица за контакт:

Виктор Лилов, victor.leelove@gmail.com, 0887456731

Коста Каракашян, kosta@out.bg, 0887950177

С уважение,

Венета Лимберова, председател на „Младежка ЛГБТ Организация Действие“

Вера Славова, зрителка veraslav21@gmail.com

Виктор Лилов, издател victor.leelove@gmail.com

Даниел Димитров, докторант по икономика, daniel.k.dimitrov@gmail.com

Деница Любенова, адвокат ivanova_denitza@yahoo.com

Коста Каракашян, режисьор, хореограф и главен редактор на Out.bg kosta@out.bg

Лъчезар Георгиев, дизайн и предпечат, l_georgievm@abv.bg

Марина Симеонова, музикант marinasmusic.official@gmail.com

Пол Найденов, председател на Фондация Ресурсен център Билитис

Светла Енчева, журналистка и социоложка на свободна практика

Симеон Василев, председател фондация GLAS

Тодор Тотев, софтуерен инженер, teottotev@gmail.com

Христо Христов, музикант hristo@hrc.gmail.com

Връзки, споменати в писмото:

[1]

<https://www.btv.bg/video/shows/predi-obed/videos/dnes-vsichki-govorjat-za-zashto-horata-ne-pr-ojavjavat-nezhnost.html>

[2] <https://www.bbc.com/news/uk-england-sussex-56007728>

[3] <https://chitanka.info/text/31460-az-pochetniyat-gost>

[4] <https://www.litclub.bg/library/prev/angelou/2.html>

[5]

<https://www.oscars.org/news/academy-establishes-representation-and-inclusion-standards-oscar-rsr-eligibility>

[6]

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_awards_and_nominations_received_by_RuPaul%27s_Drag_Race

[7] <https://mediaethics-bg.org/етичен-кодекс-2/>

[8] <https://www.tretavazrast.com/articles/за-мина,-яворов,-лора-и-още-някой>

Списък на други изявени чернокожи поети:

Ленгстън Хюз (1920 – 1967) – поет, писател, активист за граждански права, превеждан на български, смятан за класик от Харлемския ренесанс,

Джеймс Болдуин (1924 – 1987) – легендарен чернокож писател и поет, близък приятел с Малкълм Екс и Мартин Лутър Кинг-младши. Открит за хомосексуалната си ориентация. Превеждан на български.

Амири Барака (1934 – 2014) – поет, есеист, драматург, преподавател, активист

Гил Скот Херън (1949 – 2011) – поет и музикант, смятан за предтеча на автентичния американски хип-хоп.

The Last Poets (1968 –) – поети и предтечи на хип-хоп музиката, въплащаващи в поемите си стремежа към равенство в Америка.

Тупак Шакур (1971 – 1996) – хип-хоп артист, чиито текстове изразяват поезията на афро-американското общество

Александър Сергеевич Пушкин (1799 – 1837) – поетът, известен като “слънцето на руската поезия” е правнук на чернокож еритрейски принц.